List 35. **NOVICE** Tečaj XLII.

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold., pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrt leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani 27. avgusta 1884.

Obseg: Program o razstavi goved in delitvi premij za govejo živino, ki bode v Krškem 1. oktobra 1884. — Godenje lanú v mrzli vodi. — Trgovinska in obrtna zbornica. (Dalje.) — Noč pred sv. Dnevom. (Dal.) — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

Program

o razstavi goved in delitvi premij za govejo živino, ki bode v Krškem 1. oktobra 1884.

Visoko c. kr. ministerstvo kmetijstva je na predlog c. kr. kmetijske družbe kranjske blagovolilo dovoliti, da se v Krškem za dolenjsko stran napravi delitev premij za govejo živino, in je v ta namen podarilo spodaj navedene državne premije.

Cilj in konec tej razstavi in delitvi premij je:

a) Da se živinorejci te strani dežele in pa cele Kranjske s primerjanjem goved različnih krajev spodbujajo k napredku o živinoreji in o njem podučijo;

b) da se razvidi vspeh, ki se je vzlasti s pripomočjo državne podpore dosihmal dosegel pri reji naše domače goveje živine;

c) da se gledé na postavo zoper govejo kugo od leta 1879. več goveje živine izredi in oživi kupčija z domačo živino ne le domá na Kranjskem, temuč tudi v vnanje dežele.

1. Pravico do premij v Krškem imajo vsi živinorejci okraja kovčevskega, litijskega, novomeškega, krškega in črnomaljskega.

2. Na razstavo pripeljana živina se postavi na določeni prostor pred meščansko šolo. 1. oktobra do 9. ure dopoludne mora pa vsa živina na mestu razstave biti, in sicer posebej junci, posebej telice in posebej krave na ograjah privezane. Vsak lastnik mora sam skrbeti, da ima njegova živina hlapca ali deklo, ki živini streže.

3. Živina, katera hoče premije deležna postati, mora najmanj uže pol leta lastnina tistega gospodarja biti, ki jo razstavi. To mora razstavnik dokazati s spričalom svojega županstva, vrh tega pa tudi imeti za vsako živinče potni list.

4. Razsojevalci se izberó po dotičnem pravilniku c. kr. ministerstva kmetijstva in ravnali se bodo pri premiranji po propisih za to določenih.

5. Kdor je premijo dobil, se mora s posebnim pismom zavezati, da bode spolnil vse, kar imenovani ministerski pravilnik veleva.

6. V razstavo se smejo privesti:

a) živina izvirnega Marijadvorskega, Muriškega, Belanskega in Pincgavskega plemena;

b) mešana živina imenovanih 4 plemen, ali pa tudi z drugimi žlahnimi plemeni in pa čisto domača živina, in sicer:

junci (biki), ki imajo vsaj dva stanovitna sprednja zobá,

telice, ki imajo vsaj dva stanovitna sprednja zobá,

molzne krave, ki so imele eno, dvoje, tri, štiri ali k večem 5 telet.

7. Za izvirna plemena so odločene premije tako-le:

I.	Premije za bike:	ena za 40 gld.	.	40 gold.
II.	„ „ „	ena za 30 „	.	30 „
III.	„ „ „	dve po 20 „	.	40 „
I.	„ „ telice:	ena za 25 „	.	25 „
II.	„ „ „	ena za 20 „	.	20 „
III.	„ „ „	dve po 15 „	.	30 „
I.	„ „ krave:	ena za 25 „	.	25 „
II.	„ „ „	ena za 20 „	.	20 „
III.	„ „ „	ena za 15 „	.	15 „
	Skupaj	. 11 premij	.	. 245 gold.

Za lepo mešano živino in za domačo živino so odločene premije tako-le:

I.	Premije za bike:	ena za 30 gld.	.	30 gold.
II.	„ „ „	ena za 20 „	.	20 „
III.	„ „ „	dve po 15 „	.	30 „
I.	„ „ telice:	ena za 25 „	.	25 „
II.	„ „ „	ena za 20 „	.	20 „
III.	„ „ „	dve po 15 „	.	30 „
I.	„ „ krave;	ena po 25 „	.	25 „
II.	„ „ „	ena po 20 „	.	20 „
III.	„ „ „	dve po 15 „	.	30 „
	Skupaj	. 12 premij	.	. 230 gold.

8. Popoludne dne 1. oktobra se bodo premije slovesno delile; zato se ima vsako živinče, katero premijo dobi, na premijšče pripeljati.

Dodatek. Dopoludne 2. oktobra t. l. bode tudi c. k. deželna komisija za konjerejo delila konjske premije za okraje Krško, Novomesto in Črnomelj.

Glavni odbor c. kr. družbe kmetijske
v Ljubljani 22. avgusta 1884.

Karol baron Wurzbach-Tannenberg l. r.,
predsednik.

Gustav Pirc l. r., tajnik.

Godenje lanú v mrzli vodi.

Spisal R. Dolénc, vodja deželne kranjske vinarske in sadjarske šole na Slapu.

To godenje se v kemičnem obziru od rôsnega le v tem razločuje, da pri prvem žlezec, kateri likovna lakna med seboj in z lesom veže, bolj strohni, pri vodnem gojenji ne strohni, ampak popolnem segnjije. Vspehi se pa, kakor smo uže videli, bistveno razločujejo; v tem pa razun kemičnega procesa gre hvala tudi pravemu obravnavanju.

Pravo obravnavanje naj v sledečem priobčim:

Za vod o gojenje je, kakor uže imé kaže, pred vsem voda potrebna.

Voda je zeló vsaka dobra, samo da ni pretrda in ne premrzla. Po takem je dobra voda iz daleč izvirajočih rek, potokov in studencev, voda iz jezer, bajarjev itd.

Kar se gorkote gojilne vode tiče, je ne sme manj biti kakor 10 stopinj R.; čem gorkejša, tem boljša. Ako je mrzlejša znabiti zavoljo bližnjega izvirka, potem jo je treba pred rabo v nalašč narejenih širokih in plitvih bajerjih solnčnim žarkom razpostaviti, da jo segrejejo.

Pretrda ali sploh trda voda, kakor so, na pr., voda iz vodnjakov (štirn), ni za rabo, naj bi tudi še tako gorka bila.

Na to, da je vodna presna, bistra in čista, ni celó nič gledati, kajti še celó želeti je, da ni presna in čista, ampak nekoliko stala in kalna. Naj tudi od prestalosti uže nekoliko smrdi, nič ne dé, še boljša je, ker se lan v njej hitreje dogodi.

Če torej posestnik ima pripravno vodo, potem treba skrbeti za osnovo godilnice, katera je tam na mestu, kjer se voda lahko napelje in odpelje. Velikost godilnic in njih število odvisi od množine lanú, kateri se ima goditi.

Godilnice same so štirivoglate jame; dolgost in širokost se ravná po množini lanú, globočina pa mora vedno enaka biti, to je, 4 čevlje do 4½. Poglavitni pogoj dobre godilnice je pa to, da drži vodo. Tudi lahko do čistoga se mora voda izpustiti dati, in ravno tako zopet naliti. Ako je svet, kjer se ima godilnica osnovati, tak, da ne spušča vode skozi, kakor je, na primer, ilovnati svet, potem je mogoče najboljši kup delo izpeljati. Pri takih okoliščinah, ako se na lepoto ne gleda, ni treba druzega kakor stene z vrbjem ali druzim lesom zaplesti, da se zemlja ne more v vodo posipati in tako nesnago delati. Tako narejen koš pa mora biti trden, kar se posebno s tem doseže, da se debeli koli ali rebri zabijejo. Tla se morajo z deskami, najboljši kup so mužlerji, pokriti, sicer se po hoji blato dela. Vrh tega ne sme lan nikdar na prosto zemljo priti, sicer gnjije.

Da se deske ne vzdignejo, kedar se voda napelje, treba je 3 do 4 palce v čvetirji debele tramiče podložiti, 2 do 3 čevlje saksebi na tramíče se potem deske pribijejo. Da se pa deske s tramiči vred ne vzdignejo, je treba, da vsak tramič na obeh konceh vsaj 5 palcev pod košem seže v steno.

To je najprostejša, torej tudi najcenejša godilnica.

Uže draža in lepša se naredi, ako se tudi stene, namesti s košem, z deskami obdajo, ali če se vsa obzida, to je gotovo še najboljše.

Tako je mogoče na svetu delati, kateri vodo drží, ako pa svet vodo spušča, treba je utrditi ga. To se najložje doseže s tem, da se vsa jama obzida, tla s kamnenim tlakom pomostijo, in vse skrbno s cementom omeče. Tlak pri tacih godilnicah še z deskami pokriti, je nepotrebno delo.

Ko je godilnica dovršena, potem nastane vprašanje, kako lan v njo zložiti? Da je lan zrel ali pa zelen, to nima na zlaganje celó nič vpliva, kajti zloži se, kar se stanja šopkov in njihove gostosti tiče, vse enako. Vendar nastane lahko v tem razloček ta, da se ne postavljajo snopiči naravnost v jamo, ampak v neke štirivoglate, iz tramičev in remeljnov izbite in v jamo položene plave, ali pa v velike kadi, katere tudi druga štric druge v jami stojé. Pri dobro osnovanih godilnicah, je pa uno kakor to nepotrebno.

Kaj dobro služijo plavi, ako bi kdo hotel lan v kakem jezeru, bajerji, ali pa še celó v kaki počasi tekoči reki goditi, kar se tudi sem ter tje najde. Kadí so kaj dobre v krajih, kjer zelo manjka vode, kajti z njih pomočjo se lahko zraven najmanjšega studenca še lahko godí, ako se na suho postavijo, z lanom nabašejo in potem počasi z vodo napolnijo. Da se plavi med gojenjem ne vzdignejo, jih je treba ali dobro obložiti, kar se zgodi, ako se na nabasan lan deske položijo, na te pa kamenje, ali pa se morajo na tla ali v stene zabite količe privezati.

Naj so proste godilnice ali pa s plavi in kadmi, vedno veljá o skladanji lanú sledeče:

Ako se ima zelen lan goditi, vzamejo se šopki, kakoršni so se po riflanji naredili, ter se začnó na eni strani ali pa na enem koncu jame s koreninami v zrak ali pa narobe, kar se dá tesno eden do druzega postavljati. Razvezati se ne smejo.

Ravno tako se ravná s suhim lanom; tudi tukaj se snopiči, potem ko se je velik s slamo prevezani snop razvezal in slama proč vrgla, stojéč kar je le mogoče, tesno v jamo, plav ali kad stlačijo, dokler ni ves prostor poln. Ko je enkrat vse napolnjeno, potem se površje lanú s slamo pokrije, na katero se potem desak in kamenja naloži. Ako je lan kratek, se smete tudi dve legi druga vrh druge napraviti. Prva spodnja stojí na korenikah, druga zgornja z vrhi na vrhih spodnje. Kadi se tudi tako polnijo, da se prostor ne zametuje, tedaj se vrh prve stoječe lege še druga in tretja ležeča napravi.

Podobica kaže kad z dodanimi merami, v kateri so vse tri lege naznanjene.

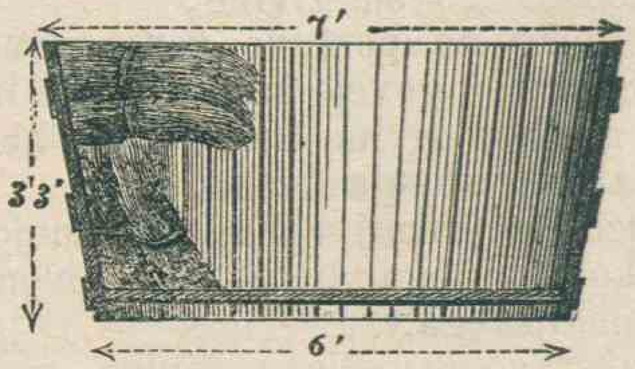

Da se kadi z vodo napolnijo, ima vsaka na dnu veliko luknjo. Desak in kamenja je treba naložiti tudi vrh slame, kakor pri plavih. Pri polnjenji godilnic je treba dobro paziti, da se v eno godilnico vedno enak lan deva; kajti kdor bi hotel v eni in isti, na primer zelen in suh lan ob enem goditi, bi bilo to jako napačno, zelen lan je dosti poprej zadosti godán kakor pa suh. — Ko se godán lan pobira, je treba vodo iz godilnice izpustiti; med tem časom pa, ko vode v jami ni, ostali lahko segnjije, kar je jako škodljivo. Ravno to veljá tudi položenem lanú, kateri se, kakor smo uže slišali, veliko poprej dogodi, kakor pa drugi. Kedar je godilnica popolnem natlačena, potem se še le voda v njo spušča, tako dolgo, da kakih 6 palcev čez lan stoji. Ako voda upade, je je treba zopet toliko napeljati, da doseže poprejšnjo visokost. Da bi voda vedno dotekala, ni dobro, ker potem se voda le hladi.

Malo dni potem, ko se je godilnica z vodo napolnila, se prične voda rumeniti in peniti, to je najboljše znamenje, da se je kemična krojitev uže pričela. To znamenje se potem od dne do dne bolj razvija, v malo dneh se zasliši tudi neko barklanje, in voda prične neprijetno dišati.

Kedaj je lan zadosti godán, to je, v koliko dneh, to se ne more prav zanesljivo naprej povedati, kajti to je odvisno od vodne toplote. Če je vreme toplo, toraj tudi voda, je mogoče, da je lan v 8 dneh, in lahko še poprej, popolnem godán. Ako je pa voda hladna, tudi 10 do 14 dni lahko preteče. Čeravno se ne more naravnost povedati, ta in ta dan bo gojenja zadosti, to nič ne dé, saj poglavitna reč pri vodnem gojenji je le „poznati zadosti godán lan“, naj si bode to, kakor hoče; od tega le je odvisna dobrota prihodnjega prediva. Se ve da je moral biti lan brez pogreška.

Prehitro iz godilnice pobrani lan se slabo tare, kar je vzrok, da odpade pri sledečem omahavanji z lesom tudi dosti lika, ker se ga še preveč drži. (Omahavanje je delo, katerega večina naših kmetovalcev ne pozná, kaj več o tem sledi drugi pot.)

Prepozno iz godilnice pobrani lan pa uže gnjiloba prevzame, in to je krivo, da vso trdnost zgubi. Iz tega se razvidi, da je silo važno to, da se spozna ravno zadostno godán lan; zato bode gotovo prav, da natanko povemo, kako se ima o tem skušnja vršiti.

Ako je prav gorko vreme, je dobro, da se gre uže četrti ali peti dan k godilnici po skušnjo, to je, ena pest stebel se ven petegne in opazuje, kako so se stebla spremenila. Če se loči lik, kateri se ima od vrha proti koreniki izmed posameznega stebla potegniti, nerad, in ne ves naenkrat v podobi traka, ampak le v posameznih debelejših nitih; potem je gotovo, da lanú še dosti manjka. Taka skušnja se mora pa na več steblih ponoviti, na debelih kakor tudi na drobnih (debela so nekoliko pred godna). Čez dva ali tri dni je treba zopet poskušati. Ako se lik uže rajše in tudi bolj skupno trakasto loči, je to uže boljše znamenje, izdatno pa le še ni. Da se še bolje prepričamo, pri čem da je, treba poskušati slečeno steblo zlomiti. Če se ne dá zlomiti, ampak le nagniti, sme se zopet reči: „lan nima še zadosti.“ Še le takrat, kedar se lik kaj rad in ves na enkrat v podobi traka od stebla loči, steblo ob skušnji prelomi in kaj rado in z glasnim pokom odpade tako, da se ga ne ena nitka ne drží, takrat še le se sme reči: „lan ima zadosti, vèn ž njim“. Ta zadnja skušnja pa se mora izvršiti na debelih in drobnih steblih enako. — Tudi ne zadostuje to, da se le ena pest stebel skušnji podvrže, ampak potegniti se morata cela dva šopka ven, to je eden iz srede in drugi od kraja. Ako so znamenja na obéh skozi in skozi enaka, potem je čas, vodo koj izpustiti, in lan daljnemu obdelovanju podvreči.

Za posebno dobro znamenje dognanega gojenja je, ako se na krivih steblih zapazi, da se je lik sam po sebi od krivega lesa ločil, tako steblo je loku na goslih podobno.

Prvo delo po dovršenem gojenji je to, da se snopiči na lahko, tako, da se ne razvežejo, na breg spravijo, da se voda nekoliko odcedi. Uže čez kake tri ure ali pa še poprej, se smejo začeti majhne okrogle kapelice delati (vsak šopek dá eno kapelico). V majhnih kapelicah se ima lan posušiti; da se pa to lahko zgodi, mora biti prostor, na katerem so kapelice postavljene, zračen in sence prost.

Iz mokrih, zeló polzlih stebel kapelice napravljati in postavljati, zdi se na prvi hip, da ni mogoče, a vendar gre. Vzame se namreč snopič in se nese na ono mesto, kjer ima prihodnja kapelica stati. Tu se na tla poleže in vez skoro do vrha potegne. Ko je to storjeno, potem ni treba druzega, kakor vrh z levo roko nekoliko v znak vzdigniti in trdno držati, z desnico pa blizo polovico šopka, kar je mogoče, proti desni nogi po tleh razširiti.

Na to se prime vrh z desno roko, in z levo se druga polovica šopka, kar se dá, proti levi nogi razširi. Ako se konečno vrh vzdigne, stoji uže dovršena kapelica.

V tako postavljenih kapelicah ostane lan varen, dež mu ne more škoditi.

Kedar je vnanja stran suha, je tudi čas kapelice obrniti, tako, da pride notranja stran za vnanjo.

Kedar je lan dobro godán, se lahko koj, ko je suh, pod streho spravi; ako je še premalo suh, lahko se za nekoliko dni po trati razgrne, kjer se gotovo popravi. Belgijanci razgrnejo vsak lan, naj je še tako dobro goden, po trati, da se nekoliko obeli. To delo zovejo drugi „drugo beljavo“, katero se pa pri vsacem lanu skoro ne dá izvršiti, akoravno je res koristno.

Godni in dobro posušeni lan je po takem za daljno izdelovanje pripravljen.

Narodno-gospodarske stvari.

Trgovinska in obrtna zbornica.

(Dalje.)

Gosp. Baumgartner omenja, da se mu ne zdi umestno, da bi gostilničarji, kavarnarji itd. davčnega okraja Loke in Tržiča vkup imeli eno zadrugo in stavi predlog, naj bi bila v vsakem okraji po ena zadruga.

Gosp. Bamberg omenja, da bi gostilničarji davčnega okraja Tržič z onimi radovljiškega okraja lahko imeli vkup eno zadrugo.

Poročevalec nima ugovorov proti g. Baumgartnerja predlogu, omenja pa, da se združenje gostilničarjev radovljiškega okraja z onimi tržiškega okraja ne more priporočati, ker slednji pripadajo obrtnemu oblastvu v Kranji in ne v Radovljici.

Pri glasovanji se vsprejme odsekov predlog s spremembnim predlogom Baumgartnerjevim.

Zbornični tajnik dalje poroča o ustanovitvi zadrug v Ljubljani in omenja, da se je za obrte v ožjem pomenu po zaslišanji odbora obrtnega društva v Ljubljani sestavil po skupinah načrt, kateri je dodatek predstoječemu poročilu. Ker bi nekatere zadruge po tem načrtu imele premalo članov, naj bi se delalo na to, da se združijo z drugimi močnejšimi. Mogla bi se na pr. zadruga izdelovalcev instrumentov z ono obrta kovanega blaga, zadruga rokovičarjev, klobučarjev in krznarjev s krojači združiti. Ravno tako naj bi se delalo na to, da bi se zadruga usnjarjev, jermenarjev, sedlarjev in tapetnikov, kakor tudi lasopletov in brivcev združila z drugimi zadrugami. Gledé trgovinskih obrtov se je držalo od vis. c. k. trgovskega ministerstva za statistična dela doposlane razredbe. Ker pa je število posamnim zadrugam oddeljenih obrtov večidel prepičlo, in so trgovski obrti, da-si pripadajo različnim kategorijam, vendar le sorodni obrti, naj bi se trgovski obrti razdelili v tri zadruge, in sicer:

1. v zadrugo sodno protokoliranih trgovcev,
2. v zadrugo neprotokoliranih trgovcev, in
3. v zadrugo malih trgovcev.

Poročevalec stavi v imenu združenih odsekov pred-

log: Poroča naj se v tem smislu mestnemu magistratu in podpira naj se pri ustanovljanji daljnih zadrug.

Zbornica vsprejme predlog jednoglasno.

Zbornični tajnik poroča o dveh ulogah c. k. okrajnega glavarstva Kamnik, naj bi zbornica izrekla svoje mnenje o ustanovljenji zadrug. Po sklepu se predlagajo za politični okraj Kamnik naslednje zadruge:

1. Zadruga gostilničarjev itd. za davčni okraj Brdo;
2. zadruga gostilničarjev za davčni okraj Kamnik;
3. zadruga mlinarjev in žagarjev v političnem okraji Kamnik;
4. zadruga lončarjev za politični okraj Kamnik;
5. zadruga pekov in medeničarjev za politični okraj Kamnik;
6. zadruga drugih rokodelskih in dopuščanih obrtov v političnem okraji Kamniku;
7. zadruga večjih trgovskih obrtov;
8. zadruga malih obrtnikov za polit. okraj Kamnik.

Nekateri obrtniki okraja kamniškega vložili so dve vlogi, izmed katerih ena zahteva, naj se združijo za politični okraj Kamnik v eno zadrugo naslednji obrti: kovači vseh vrst, kleparji, pasarji, mizarji, sodarji, zidarji, kamnoseki, tesarji, izbni malarji in barvomazniki, podobarji, steklarji, nožarji, sedlarji, knjigovezi, ključavničarji, urarji in kolarji.

Proti združitvi teh obrtovalcev v eno zadrugo bi se principijelno ne moglo ugovarjati, ker bi štela blizu 100 članov in se toraj naprej ne more odrekati ji sposobnost za obstoj. Poleg te pa bi se morala ustanoviti druga zadruga rokodelskih in dopuščanih obrtov, katera bi obsezala druge obrtne kategorije, izimši gostilničarje, mlinarje, žagarje, lončarje, peke in medeničarje. V ti zadrugi bi bilo blizu 150 članov, in tudi ustanovitvi te zadruge bi se ne moglo ugovarjati.

Kar se tiče druge vloge, naj bi se delalo na to, da se vsi, katere koli vrste obrtovalci v političnem okraji Kamnik združijo v eno zadrugo, se opozarja na predstoječe poročilo.

V imenu odseka se torej predlaga: Zbornica naj izreče c. k. okrajnemu glavarstvu v Kamniku v smislu tega poročila svoje mnenje.

Zbornični tajnik poroča o dopisu c. kr. okrajnega glavarstva v Rudolfovem, katero predlaga naslednje zadruge: Za davčne okraje Rudolfovo, Žužemberk in Trebnje po eno zadrugo z živili oskrbovalnih obrtov in po eno zadrugo z oblačili oskrbovalnih in trgovskih obrtov, potem zadrugo stavbenih obrtov in zadrugo ostalih obrtov za političen okraj Rudolfovo.

Odsek ne more priporočati zadruge z živili oskrbovalnih obrtov, ker so v nji trgovski obrti z rokodelskimi in dopuščanimi združeni, kateri pa nimajo med seboj nič skupnega. V to zadrugo so združeni naslednji obrti: Peki, mlinarji, gostilničarji, mesarji, trgovina s čebelami, branjevci, točarenje kave, sladčičarji, prodaja mesa in trženje z deželnimi pridelki. Zadruga v okraji Rudolfovem bi štela 434 članov, med temi 243 gostilničarjev, zadruga v žužemberškem okraji 150 članov, med temi 102 gostilničarja, zadruga v trebenjskem okraji 103 člane, med temi 62 gostilničarjev.

Odsek tudi treh zadrug z obleko oskrbovalnih in trgovinskih obrtov priporočati ne more, ker imajo kramarji, čevljarji, krojači, izdelovalci lesenega blaga, trgovci z mešanim blagom, usnjarji, prodajalci usnja, trgovci z železom, krojnim blagom in specerijami, klobučarji, prodajalci moke in kruha, lasopleti, voščeničarji, izdelovalci dežnikov, prodajalci pisalne priprave, knjigotržci in suknobrivci, kateri so v tej zadrugi združeni, premalo skupnih interesov; razun tega pa bi zadruge v davčnem okraji Žužemberk in Trebnje imele premalo članov.

Proti zadrugi stavbenih obrtov se je odsek zaradi tega izrekel, ker bi štela premalo članov. Iz ravno tistega vzroka ne more odsek priporočati zadruge ostalih obrtov za okraj Rudolfovo.

Odsek torej predlaga: Zbornica naj v smislu tega poročila svoje mnenje izreče ter priporoča ustanovitev zadrug, o katerih se je v prvem poročilu govorilo.

Zbornica predlog vsprejme.

Zbornični tajnik poroča o ulogi c. kr. okrajnega glavarstva v Radovljici, naj bi predlagala ustanovitev 6, oziroma 7 zadrug.

Odsek tudi ne more priporočati, naj bi se za vsak davčni okraj Kranjska Gora in Radovljica ustanovili po dve zadrugi, izmed katerih bi ena obsezala rokodelske, druga pa dopuščane obrte, in sicer zaradi tega ne, ker bi zadruga rokodelskih obrtov v davčnem okraji Kranjske Gore štela samo 43 članov in ker so interesi ostalih obrtov, kateri bi se vzeli v zadrugo, preveč različni.

Odsek tudi drugega predloga priporočati ne more, ker bi ustanovitev v tem priporočene zadruge pekov, trgovcev s čebelami, gostilničarjev, branjevcev, mesarjev in kupcev zadela na prevelike težave. Zlaga pa se odsek z mnenjem c. k. okrajnega glavarstva, naj bi imeli žebljarji in drugi železo izdelujoči obrti v Kropi in Kamnigorici posebno zadrugo.

Zadnjo spremembo v glavnem poročilu predlaganih zadrug predlaga odsek za okraj Radovljico naslednje zadruge: 1) Zadrugo rokodelskih in dopuščenih obrtov s 311 člani; 2) zadrugo gostilničarjev, pivovarjev, žganjarjev s 213 člani; 3) zadrugo mlinarjev in žagarjev z 129 člani; 4) zadrugo železo izdelujočih obrtov v Kropi in Kamnigorici z 80 člani; 5) zadrugo trgovcev, kramarjev, lesotržcev in branjevcev s 177 člani, kateri naj bi se pač delili v dve zadrugi, in sicer v zadrugo večih trgovskih obrtov in manjših trgovcev.

Pod 1. 2. 3. in 5 predlagane naj bi obsezale ves političen okraj radovljiški. Fužine na Savi, Javorniku, v Bistrici, Beli Peči, v Fužinah in v Radolni, potem tovarne za kose in pile v Beli Peči se kot tovarniški obrti ne uvrsté v zadruge.

(Konec prihodnjič.)

Zabavne stvari.

Noč pred sv. dnevom.

Maloruska povést.

Ruski spisal N. V. Gogolj, preložil L. Podgoriški.

(Dalje.)

„Mraz je“ — pritegnil je Čub — „ne zameri vprašanju: s čim ti natiraš svojo obutal, ali s salom, ali s smolo?“ — A ni hotel tega izvedeti, rad bi bil le vprašal, kako je starosta zašel v vrečo, pa je sam bil zmočen, da je govoril vse kaj drugega.

„S smolo raji“ — odgovoril je starosta. „Nu, osvobajaj, Čub!“ — rekel je in odšel izpod strehe.

„Zakaj sem ga jaz bedak vprašal, s čim natira obučo?“ — vprašal se je Čub. „Uh, Soloha!“ takega človeka skrije v vrečo!.... Dej, vražja baba! A jaz bedak... kde je ta prebita vreča?“

„Vrgla sem jo tijà v kot, nikogar ni več v njej“ — odgovorila je Oksana.

„Znam jaz te burke, da nikogar ni več v njej! Dajte jo le-sem! tam še nekdo sedí v vreči! Zavetujete njega prijateljico... Da ga ni?! — Dej, preteta baba! A dejte, kako je sveta, kakor bi nikogar še ne bila ugriznila v ustni.“

Pa ostavimo Čuba, saj utegne, naj hladí svojo jezo, in vrnimo se h kovaču.

Iz početka je strašno bal se Vukala, ko je bil sè zemlje dvignil se visoko tako, da ni mogel ničesar več videti na njej — in letel je, kakor kaka muha, k mesecu, da bi bil gotovo ob-enj zadel s čapko, da ni sklonil se. Ali skoro se je obodril in uže je začel šaliti se s hudobcem. Vse je bilo svetlo v višini. Zrak je bil podoben srebrojasni megli in prozoren. Vse je bilo vidno, mogoče je bilo videti tudi, kako je viher mimo njiju prinesel čaralnika, sedel je v lonci; kako so zvezde zbirale se v gručo in igrale so slepo miš; kako je na strani v oblaku plesal cel roj duhov; kako je hudoba o plesi blizu meseca snela čapko, ko je bila kovača opazila, da je jako sklonil se; kako je o povratku letela metla, ki je čaralnica, kar je podoba kazala', še le prijezdila bila jo . . . srečala sta še mnogo druge nesnage. Vse, kar je videlo kovača, ustavilo se je na minoto in gledalo ga, potlej pa zopet letelo dalje in igralo po svoje; kovač je plaval dalje in dalje, da je naposled pred njim Petrograd zablestel vès v ognji. (Vsled nekovega povoda je bil razsvetljen.) Ko je bil hudobec preplul žrd na mitnici, promenil se je v konja — in kovač je zagledal se na lepem žebci sredi ulic prestolnega mesta.

Za Boga, kakov ropot, grom, blesek je bil to! Po obeh straněh so sezale sence štirinadstropnih domov; konjskih kopit in množnih koles ropot je gromovito odmeval in oglašal se sè štirih strani; domi so rastli in iz zemlje dvigali se o vsakem koraku; tresli so se mostovi; begale so karete; kričali so izvoščki in priprežniki; sneg je kričal pod množnimi sanimi, ki so plavale z vseh strani; pešci so se gnjeli ob domeh po kamenenem hodniku in njih ogromne sence so igrale po zidovji in z glavami dosezale strehe in dimnike.

Kovač se je čudil in oziral na vse strani. Zdelo se mu je, kakor bi vsi domi bili lovili ga in gledali sè svojimi mnogimi ognjenimi močmi. Gospodov v kožuhih, prevlečenih sè suknom, videl je toliko, da ni znal, komu bi se odkril. „Za Boga, koliko je tù gospode!“ — govoril je kovač — „jaz sodim, da je gospod, kedor po ulici pride v kožuhu, tudi prisednik! a ti, ki se vozijo v takih čudnih bričkah, — ti, če niso mestni načelniki, pa so gotovo pooblaščenci (komisarji) ali še viši gospodje.“

A pretrgal mu je besedo hudobec sè svojim vprašanjem: „Ali naravnost k carici?“

(Dalje prihodnič.)

Naši dopisi.

Iz Dolenjskega 10. avg. (*Trtna uš; vino- in sadjerejska šola.* — Konec) Samostan ima 40 oralov vinogradov, ki dajo 1200 gld. najemščine. Vinogradi imajo najboljšo lego in dobro zemljo. K vinogradom spadajo tudi potrebni kolaseki. Dva vinograda sta blizo samostana, drugi pa so po raznih goricah. Sveta za nove nasadbe se tudi ne manjka. Polja, njiv in travnikov je v pravi bližini samostana 187 oralov. Stelje se dobi prav ceno v grajščinskih gojzdih, praprota in resja. Od imenovanega sveta se lahko dobí v najem, po primeroma nizki ceni, kolikor bi ga bilo za šolo potreba Denar, ki bi se za šolo potrosil, bi pri dobrem gospodarstvu lahko nosil lepe obresti.

Če nadalje pomislimo, da je v tem samostanu c. k. sodnija in davkarija, da zavoljo tega ljudje vsak dan sem prihajajo, in bi naši kmetje nehoté mogli gledati, kaj šola dela, ter se tako seznaniti z napredkom v vino- in sadjereji. Če nadalje pomislimo, da je Kostanjevica ob veliki cesti in le 2 uri in pol od železnice, ter da imajo tudi Metličanje čez goro le 6 ur do Kostanjevice, smemo reči, da bi se teško dobil še kak drug kraj za vino- in sadjerejsko šolo na Dolenjskem, ki bi imel vse te prednosti.

Silno važno je pa tudi to, da v tej okolici toča ne pobija, kakor je čuti vsako leto od druzih dolenjskih krajev. Toraj je vinski in sadni pridelek toliko bolj varen.

Znabiti kdo poreče, da sem to pisal iz samopridnosti, ter da sem hvalil tukajšnje krajevne razmere bolj, ko zaslužijo. To ni res. Jaz bi ne imel od tega ne zgube ne dobička, ker nisem posestnik. Tudi hvaležnost do tega kraja mi dopisa ni narekovala; za to uže nekateri skrbé, da se mi čut hvaležnosti obuditi ne more, ampak to sem pisal edino iz tega vzroka, ker sem prepričan, da bi se tako lahko in ceno nikjer ne dobilo vsega, kar je taki šoli treba, kakor ravno tukaj. Tudi mislim, da se ljudem iz bližine lože pomaga, kakor iz daljave. Tukaj nam je treba delavnih rok in dobrega izgleda bolj ko drugej, če hočemo, da se predrami le prekonservativen Dolenjec.

Iz Črnomlja 23. avgusta. — Toraj se je vendar konstituirala „Ortsgruppe“ Maverl. Za predsednika izvoljen je bil namestnik davkarskega nadzornika gosp. Wavrečka. Ta mož je uže iz prejšnjih let znan kot nasprotnik slovenske narodnosti, in ako tudi vživa kruh slovenskega davkoplačevalca, vendar je tako nehvaležen, da ga pri vsaki priliki zasramuje s tem, da zaničevalno govori o našem milem jeziku in narodnosti naši. — Črnomaljska davkarija je velika, tudi davkarski inšpektorat ima mnogo opravka. Finančno vodstvo v Ljubljani dovolilo je davkarskemu inšpektorju v porabo praktikanta Finka, da bi lože izdeloval svoje uradne stvari, in vendar ima g. nadzornik še toliko časa, da lahko sestavlja pravila za nemškega „Schulvereina Ortsgruppe“, davkarski uradniki pa morajo žuljavo delati, ker morajo delo ene moči sami opraviti. Davkarski nadzornik rabi dosti časa za druge stvari; recimo za sestavo pravil „Ortsgruppe“, toraj mora davkarski praktikant Fink namesto njega delati.

Kmalu boste dve leti minuli, odkar je šel davkarski nadzornik Kavšek v pokoj. Skrajni čas bi uže bil, da se za to mesto definitivno nastavi mož, ki bode svoji nalogi kos, in ki se ne bode mešal v politične namene nemškega „Schulvereina“. Gospod, usliši nas!

Na Slapu 18. avg. (*Kmetijska tombola na Slapu.*) Vsled privoljenja visocega c. k. finančnega ministerstva priredi kmetijska podružnica vipavska na malega Šmarna dan ali 8. t. m. veliko kmetijsko tombolo sledečih dobitek: Amba: garnitura sadjarskega orodja, vrednost 6 gold. 1. terna: grozdni mlin, vreden 15 gold. 2. terna: Faulerjeva pompa za gnojnico, vredna 20 gold. Kvaterna: železni stroj za turšico robljati, vreden 25 gold. Činkvina: stroj za rezanico delati, vrednost 30 gold. Tombola: železni plug za globoko orati, vrednost 55 gold. Kartela stala bode 20 kr.

Iz Notranjskega 18. avg. — Res burni časi so dani danes. Razun viharnega boja med časniki „Ljubljansk-List“, „Slovanom“ in „Slov. Narodom“ zarad naše volitve pisariti se je pričelo tudi o izjavi „Notranjskih rodoljubov“ proti članku „Slovanovem“ v št. 34, v katerem se govori in piše o notranjski volitvi. — Dobro, kaj pa je vzrok omenjeni izjavi — mar notranjska volitev, kakor v svojih opazkah „Slovan“ štev. 34 pravi? No, vzrok je le ta, da „Slovan“ visokega gospoda deželnega predsednika surovo napada. Le temu netakt-

nemu postopanju proti visoki osobi gospoda deželnega predsednika se je ugovarjalo, ne pa nazorom „Slovanovih“ vročekervnih dopisnikov, katere znajo prosto izražati v predalih svojega lista. To bodo pa ti gospodje nam gotovo pritrdili, dasiravno se iz „Slovanovih“ opazek št. 34 ne razvidi, kakor da bi le ti, — iz Notranjskega teden prej na ogled njem poslani prepis izjave (ako je bil pravi) — dobro prečitali. — Toraj pač od vzvišenega do smešnega je le korak.

Iz Vipave. — Dne 8. septembra, to je, na malega Šmarna dan bode vipavska čitalnica slavnost dvajsetletnice svojega obstanka praznovala. Ker je ta dan tudi največji letni shod pri znani cerkvi sv. Device Marije v Logu poleg Vipave, se nadjamo temveč ljudstva. Tudi ljubljanski „Sokol“ in druga društva so nam naznanila, da se bodo te slavnosti vdeležila. Splošni obed bode ob 1. uri popoludne v čitalničnih prostorih, cena 1 gold s pol litra vina, svirala bode vojaška godba iz Gorice 92. pešpolka, potem sledi petje in zvečer se bode predstavljala burka „Eno uro doktor“. Kdor se želi splošnega obeda vdeležiti, naj pošlje na čitalnični odbor dopisnico. Natančni spored sledi pozneje.

Št. Vida nad Vipavo 25. avg. — Včeraj vršila se je v našem trgu izvanredna slavnost, blagoslovila se je namreč svečanostno izborna pitna voda, katero je naš občinski odbor, z novič izpod tabora, v trg napeljal. Ta voda napeljana je bila uže enkrat v naš trg po lesenih cevéh, katere so pa zaradi presilnega pritiska vode vedno pokale, kar je bilo povod, da se je vedno popravljanje vodovoda opustilo. Štirideset let je uže minulo, odkar je sv. Peter — tako se imenuje iztok vode, ker je nad njem kip sv. Petra umeščen — suh ostal, in so morali vsled tega tržani skoro ½ ure daleč — tje in nazaj hoda — po pitno vodo hoditi. No, zdaj teče zopet izborna voda pri sv. Petru, to na veliko veselje vseh tržanov.

Da se je voda zopet napeljala in sicer jako solidno po železnih vlitih cevéh, gré hvala in čast našemu zdajnjemu občinskemu odboru, kateri se je pod strašanskimi zaprekami tega dela lotil ter ga izpeljal. Brez vse obilne robote stalo je to delo 1200 gold.

Svečanost blagoslovljenja vodovoda vršila se je pa tako-le: Po svečani sv. maši podali smo se z našim velečastitim gosp. župnikom Tomažičem, ložiškem in podraškim gospodom kuratom na čelu, v procesiji iz cerkve k vodovodu. Tukaj je najprej gospod župnik vodo obredno blagoslovil, na kar so združeni šentvidski in podraški pevci krepko „Bože živi“ zapeli. Po odpetji te pesmi govoril je gosp. župnik Tomažič izvoljeni govor, zahvaljevaje se v njem vsem tistim, kateri so se trudili za napeljavo vodo, ter priporočaje mir in slogo med občani. Po govoru zapeli so pevci zopet, in sicer pesem „Zahvala“. S tem je bila cerkvena slavnost končana. Da se je med sv. mašo, procesijo in blagoslovljenjem vode streljalo, razumi se samo ob sebi. Streljalo se je še tudi ves popoldan, ko so naši izvrstno izvežbani, združeni šentvidski in podraški pevci tikoma vodovoda pri kozarcu rujnega vinca veselo prepevali.

S Senturške gore 15. avg. (Konec.) — Po tem kratkem besedovanji stopim k izviru Piščenice ohladiti si najprej pekočo žejo, potlej pa malo pogledati po polžkih in mahu. Ob vodi naruval sem Bryum Schleicheri in Philonotis fontana var. z lepim plodom; med grmovjem pa Timmia bavarica in Timm. norvegica.

Po kratkem oddihljeji in poslovivši se od nepoznanih tujcev nastopiva pot proti Veršiču, kamor kmalu prisopihava. To mesto je bilo nama posebno milo in je naju, zlasti mene, z raznimi jako zanimivimi stvarmi razveselilo in obogatilo. Tu namreč zasledim pod kamenjem tolikanj mi zaželeno Clausilia succineata. Nedopovedljivo veselje me prešine zapazivši prvo. Takoj se zgrudim na kolena ter postanem pravi klečeplaz; kajti od kamna do kamna plazeč se na kolenih iščem pazno tega drugod redkega polžka ter najdene smukam v steklenico napolnjeno s špiritom. V kratkem času jih je bilo blizo 80 komadov v steklenici. Ko jaz tako stikam za to Clausilijo, zavpije gori nad menoj moj tovariš: Sauteria alpina je tukaj na teh pečinah. Zaslišavši ta glas je moje veselje do vrhunca prikipelo. Juhuhu! radostno zaukam in skočivši po koncu hitim k skalovji, da iz njihovih razpoklin, v katerih ta mah tiči, z nožkom izdolbem kake krpice za mojo zbirko. Posrečilo se mi je pridobiti tri lepe eksemplare s plodom. Ta mah, dragi čitatelj! je jako redek. Raste samo na visokih planinah in še ondi ne povsod. Na kamniških planinah ga doslej še nisem zasledil. Razun tega mahu pobrala sva v tem sedlu še Tayloria serrata, Splachnum in Amblyodon dealbatus, vsi trije vrlo lepi mahovi. Od „Phanerogamov“ opazoval sem na tem pogorji Senecio abrotanifolius in na Vršiču sem prvikrat v svojem življenji naletel na krasno cvetlico Potentilla nitida z imenom. Po tej lepi nabirki spustila sva se s tovarišem navzdolž proti Trenti, po svoji navadi zmiraj se oziraje na levo in desno, kje bi še kaj zanimljivega steknila. Nekaj korakov hodivša nisva ničesar nenavadnega zapazila. Kmalu pa dospeva v lozi do debelega smerekovega porobka, kojega je vihar, ali pa kaki plaz prekucnil tako, da je sè svojimi koreninami, nagnjetenimi z obilno prstjo, naravnost obrnjen na pot. Postojta popotnika! šepetal je nama neki tihi glas na ušesa in oglejta si tudi tega starca. In s čem neki se je mogel ta suhi in ves razdrapani štor še ponašati? Oj sreča nad nepričakovano srečo! Ponujal je nama preimenitni jetrnjek Clevia hyalina, po imenu, ki je med drugim mahom rastel. Obrala sva ga do zadnje krpice. Če tudi zdaj na svojem daljnem popotvanji do Trente in vasi Log nisva nič kaj tacega zapazila, da bi bilo vredno shranjeno biti v potno torbico, je uže ta jako zanimivi in silno redek mah vse nadomestil.

Dospevši v Trento, postavi se pred naju nekoliko doli od cerkvice oni nesrečneš, kojemu je pred nekolikimi leti obstreljen medved odtrgal spodnje čeljusti z jezikom vred; prosil je naji milošnje. Odtegnivši ruto, s kojo ima zmiraj obvezano glavo, pokazal se je nama, kak pomilovanja vreden siromak da je. Po vseh udih me spreleti groza, videti živo človeško glavo brez spodnje čeljusti in jezika. Da revež v takem stanu ne more govoriti, se samo ob sebi umeje; samo nama nerazumljivo je nekaj jecljal. Pravijo pa, da ga njegova žena in otroci dobro razumejo. Vendar kaka žalost še za mlado ženo, da ima tacega moža in za otroke, ki imajo tacega očeta. Da si ohrani svoje revno življenje, vliva samo tekoče jedila skozi lijak po grlu v želodec. Neobčutljivo kot kamen in jeklenotrdo srce bi moral imeti človek, da bi se mu taki siromak ne smilil. Prečudno je, da tacega reveža ne podpira država, ali vsaj bogati lovci. Z ginjenem srcem sva se z prijateljem ločila od tega vsega usmiljenja vrednega trpina, in potem po nedolgem stopanji prikresala jo v vas Log, kjer sva v čedni hišici, postavljeni za hribolazce, prenočila. Čuvajeva ženica, prav priljudna in še mlada ženka, na oko tako mlada videti, da sem jo, dokler ni njen mož došel in mi povedal, da je njegova soproga, s početka le z deklico nazival, je nama izvrstno postregla. Napravila je nama za večerjo okusno kozlično pečenko s krompirjem, kojo sva zalila z litrom dobrega Vipavca; zjutraj pa je skuhala na mleku čokolado, kojo sva seboj imela in ves račun je bil 1 gold. in 1 kr. Za prenočišče plačal sem jaz po obstoječi postavi 40 kr., tovariš pa, ki je pri društvu hribolazcev, samo 20 sold.

Predno se podamo k počitku, zmenila in pogodila sva se s tovarišem še s čuvajem, da bo naju zjutraj spremljeval do Vrat ali Luknje. Po okusnem zajutrku se vzdignemo v torek zjutraj ob 5. uri in jo mahamo po kozji stezici ob znožji Triglava zmiraj više in više in ob 8. uri prisopihamo do Vrat. Tačas, ko unadva počivata, prevrnem nekatere kamne in zasačim pod njimi 1 Cychrus Schmidtii, 1 Carabus Creutzeri, 1 Feronia Schmidtii, 1 Fer. Beckenhaptii in 1 Clausilia succineata, katera me je najbolj razveselila zato, da vem, da se tudi tu nahaja.

Po kratkem oddihljeju se ločimo; vodnik jo vbere nazaj v Soško dolino, midva pa jo vlijeva po peščenem plazu v Mojstransko, goreče hrepeneča po kakem studencu, da bi si pogasila pekočo žejo, ki je zmiraj hujši pritiskala. Najdla sva ga pridrsavši se v nižino in ne enega, temoč več, druzega pri drugem, koji so tako mrzli, da me je pijočega kar zabolelo v želodcu. Akoravno iz vseh studencev izvira toliko vode, da združena napravi močen potok, se vendar le prekmalu zgubi v nakupičenem pesku in dolgo ne pride na beli dan. Pri teh studencih je obilno Bryum Schleicheri, toda brez ploda in Hypnum commutatum var. virescens, kojega sva tudi nekaj vtaknila v svoje torbice.

Potovaje dalje nabirala sva v senčnati lozi Hylocomium Oakesii in Hypnum Christa castrensis. Pri lepem slapu Peričniku, kojega sva tudi obiskala, nahaja se ob stezici do njega lična Selaginella spinulosa in na konglomeratu pa Gymnostomum rupestre, Amblyodon dealbatus in neka Seligeria sp. Od polžkov ni bilo ne duha ne sluha v celi dolini. Trdno sem se nadejal, da bom končej pri Peričniku dobil kako Helix Preslii, ker Schmidt in Hauffen sta pisala, da se tu nahaja, toda vse moje brskanje in iskanje je bilo odveč; še lupinjice nisem dobil. Z Bogom! torej Peričnik, lepoto tvojo sem že kot dijak nekaterikrat občudoval in v tvoji vodi nad gorenjim slapom se tudi uže kopal. Zato mi ne smeš zameriti, da se ta pot prav hladnokrvno od tebe poslovim in jo, ker se je dan uže nagnil in se večer bliža, hitro proti Mojstrani potegnem, da tudi moj prazni želodec, v kojem uže silno kruli, kaj dobi in se utolaži. Dobro uro hodá prinesle so naju noge v Mojstrano k Smercu. Dobro pivo v steklenicah in mali prigrižljeji drugih stvari so zopet oživeli nekoliko trudne ude. — Ker pri Peričniku nisem dobil zaželenega polžka Helix Preslii, sklenil sem spremljevati dobrega prijatelja v Kranjsko goró. Ob poludevetih zvečer se toraj vsedeva v kupe železniškega vlaka in malo čez 9. uro bila sva zopet v Kranjski gori. Kaj sladek je bil odpočitek po tako dolgem in trudapolnem popotvanji. Na vse zgodaj zapustim v sredo zjutraj posteljo in jo popiham v Malo Piščenico poiskat tolikanj mi priljubljenih polžkov. Silno sem se plazil zad za Skokom po strmih peščenih melinah ob skalovji in po dolgem iskanji slednjič vendar nabral 5 komadov Helix Preslii. Ob 11. uri se snideva še enkrat s prijateljem. Obljubil mi je prihodnje leto, ako živa in zdrava ostaneva, obiskati me na Šenturški gori. Konečno si seževa v roke in opoldanski vlak odpelje mene proti Kranji, on pa ostal je še v Kranjski gori. Prišedši domov sem pri pogledu na lepo in bogato nabirko rad pozabil ves trud in potroške, ki sem na tem popotovanji imel. Š. R.

Iz Kranja. (*Narodna čitalnica*) priredi 31. avgusta na vrtu g. P. Mayrja ml. „veliko slavnost“ v proslavljenje rojstvenega dne našega presvitlega cesarja Franja Josipa I. Razvila se bode tudi nova čitalnična zastava. Program: 1. Govor gosp. predsednika. 2. F. S. Vilhar: „Slavnostna kantata“, moški zbor ljublj. in kranjske čitalnice. Tenor-solo poje g. A. Razinger. 3. Govor pri razvitji nove zastave, govori J. Vilfan. 4. Dr. B. Ipavic: „Molitev“, moški zbor kranjske čitalnice. 5. F. S. Vilhar: „Pobratimija“, moški zbor ljubljanske in kranjske čitalnice. 6. A. Förster: „V tihi noči“, čveterospev ljubljanskih čitalničnih pevcev. 7. C. Mašek: „Pri zibeli“, čveterospev kranjskih čitalničnih pevcev. 8. D. Jenko: „Strunam“, čveterospev kranjskih čitalničnih pevcev. 9. F. S. Vilhar: „Naša zvezda“, moški zbor ljubljanske in kranjske čitalnice. Tenor-solo poje g. I. Přibil. 10. „Poglavje I., II. in III.“, vesela igra v enem dejanji. — Med posamnimi točkami svira vojaška godba. Po izvršenem vsporedu: Ples v čitalnični dvorani. — Začetek ob 4. popoludne. Vstopnina za osobo 50 kr. K obilni udeležbi vabi najuljudneje

slavnostni odbor.

Iz Ljubljane. (*Notranjska volitev*) je bila, hvala Bogu, pretekli ponedeljek dokončana z izvolitvijo gospoda državnega poslanca Adolfa Obreze, ki je prejel 73 glasov izmed oddanih 101, kar nas je pa iznenadilo, pa je to, da ostalih 28 glasov ni prejel gosp. dr. Zarnik, katerega je v rešitev „narodnega principa“ veliko tednov uže priporočal „Slov. Narod“, „Slovan“ in goriška „Soča“, ampak gosp. Hinko Kavčič. — Na prvi trenutek mislili smo si, da je gosp. dr. Zarnik sam naročil svojim pristašem, le tedaj glasovati za-nj, ako vidijo, da imajo po kakoršnikoli osodi večino za-nj, sicer pa proglasiti, da on v očigled česa in česa — — volitve nikakor ne sprejme. — Pa tudi take tolažbe ni ostalo odstopivšemu poslancu, ker „Sl. Nar.“ došli telegram potrjuje, da so se volilni možje zedinili za tretjega kandidata Kavčiča, baje zato, ker je „zmaga mogoča“. Vsled take duhovite taktike drugi kandidat, ki je bil poklican rešiti „narodni princip“, ni dobil ne enega glasú. — Mi smo obžalovali, da se je gospod dr. Zarnik, ločivši se od vseh druzih narodnih poslancev, svojemu poslanstvu odpovedal, obžalovali smo, da je potem izrekoma v mestnem zastopu ljubljanskem hodil pota in kazal pota, po katerih nikdar ne hodijo politično razumne stranke nasproti nji prijazni vladi. Nikdar nismo mogli pritrjevati, da bi notranjska volitev rešila „narodni princip“, pa tudi ne vprašanja o škodljivosti za drug deželni jezik privoljenih 600 gld.; edino načelno vprašanje, čegar rešitev smo priznavali tej volitvi, bilo je ono o naši narodni disciplini, in v popolno našo zadovoljnost izrekli so se naši nedvomljivo narodni in zavedni Notranjci, da obsojajo dr. Zarnikovo politikovanje na lastno roko in da zahtevajo za blagor našega naroda avtoriteto narodnega kluba deželnih poslancev, disciplino v klubu in po tej poti veljavo in moč narodnega kluba in njegovih sklepov. — Tudi način izvršitve sklepa izvršilnega odbora klubovega o notranjskem kandidatu priča, kdo spodkopava našo slogo, našo moč. „Sl. Nar.“ in „Slovan“ niti omenila nista oklica izvrševalnega odbora, v katerem je bil za kandidata proglašen gosp. Obreza. — Nasprotno je „Sl. Narod“ celó skušal dokazati, da je bil oni sklep neveljaven, ker se za g. Obrezo na shodu ni izrekla večina, in dalje tudi zato, ker k zborovanji nista bila vabljena ne g. Svetec, ne dr. Vošnjak, in da je tako „Obreza postal kandidat samo vsled Poklukar-Klun-Šuklejeve milosti.“ — In vendar so temu nasproti vsa poročila potrjevala — najbolj pa še izid volitve same, kako ogromna večina volilcev se je izrekla za izvolitev g. Obreze. — Gledé vabila k odborovemu zborovanju pojasnil je izvršilni odbor sam, da gosp. Svetec ni bil vabljen, ker ni ud izvršilnega odbora, g. dr. Vošnjaku pa se je vabilo poslalo na dom, toda se mu ni moglo dostaviti, ker je bil na Štajarskem; kar pa zadeva dr. Poklukarja, nam je znano toliko, da se dotičnega zborovanja tudi ni vdeležil, bržčas tudi zato ne, ker ga naključno ni bilo v Ljubljani. — To dosti jasno priča,

v koliko je vtemeljeno sanjarjenje „Sl. N.“ o milostih, katere je ta gospod delil pri proglašenji gosp. Obrezove kandidature. — Gnjusilo se nam je uže v resnici, kakor so pisarili nekateri naši časniki o tej volitvi, zadnji čas izrekoma o g. Obrezu, in marsikaj bi se dalo odgovarjati in pisati o značajnosti onih, ki so koj čez noč začeli v nič devati zmožnosti in zasluge moža, katerega so doslej po zaslugi hvalili, in g. Obrezi v greh šteli celó to, da je še vlani, če prav nerad, priporočal Notranjcem odstopivšega poslanca, akoravno so se ga branili z vsemi štirimi. Prav veseli zato sklepamo: Zavedni Notranjci odgovorili so s to izvolitvijo rodoljubno in moško, slava jim!

— (*Pri dopolnilni volitvi*) za deželni zbor kranjski v Kočevji izvoljen je g. Faber z 81 glasovi, slovenski kandidat g. Fortuna prejel je 42 glasov.

— (*Dopolnilne volitve za kranjski deželni zbor.*) Izvrševalni odbor klubu narodnih poslancev kranjskega deželnega zbora je gledé volitve v kranjskem vélikem posestvu sporazumeval se z najvplivnejšimi konservativnimi volilci iz skupine vélicih posestnikov, pa brez vspeha, ker se omenjeni gospodje ne mogó osobno vdeležiti volitve, in so sicer sploh tega mnenja bili, da zdaj ne kaže narodno-konservativni stranki kandidata postavljati v tej volilni skupini, ampak da je umestno če se ta stranka ne udeleži letošnje dopolnilne volitve. Gledé ribniško-kočevskega mestnega volilnega okraja je izvrševalni odbor pri zaupnih možéh popraševal po pripravnem kandidatu, toda poročilo se mu je, da si Ribničanje s svojimi somišljenci v Kočevji še niso zbrali kandidata, da bodo pa gotovo vsi storili svojo narodno dolžnost, če se sploh odločijo za volitev. Vsled teh poročil odbor ni mogel proglasiti nobenega kandidata, nego je moral skrb prepusti tamošnjim rodoljubom.

— (*Gospod deželni predsednik baron Winkler*) vrnil se je z Dunaja preteklo soboto zvečer.

— (*Deželni zbor kranjski*) sklican je za 9. dan meseca septembra. Ker se letos delegacije kasneje sklicejo, kakor navadno, imel bode časa zadosti, rešiti razun deželnih proračunov in računskih sklepov tudi druge deželi koristne naredbe in postave, izrekoma one, za katere je c. kr. deželna vlada uže pred nekaj meseci sklicala posebne enkete v posvetovanje, in pa, kakor upamo, vsaj nekaj onih predmetov, o katerih je uže deželni zbor lanskega leta deželnemu odboru dal nalog, zboru letos predložiti primerne predloge.

— (*Trgovinska in obrtna zbornica*) ima 29. avgusta t. l. ob 6. uri zvečer sejo v mestni dvorani s tem-le dnevnim redom: 1. Zapisnik zadnje seje. 2. Poročilo o računu za leto 1883. 3. Poročilo o prošnjah za somnje: a) v Gradacu, b) v Nadlesku, c) v Semiču. 4. Poročilo o prošnjah, da bi prositeljem ne bilo treba predložiti dokazov sposobnosti za nastop obrti. 5. Poročilo o ustanovljenji maksimalne tarife za meso v občini litijski. 6. Posamezni predlogi.

— (*Razstava.*) Šesti mednarodni žitni in semenski somenj v zvezi z razstavo gališkega hmelja bo dne 16. in 17. septembra 1884. l. v Lvovu. Natančneja razjasnila daje tudi trgovinska in obrtna zbornica v Ljubljani.

— (*Razpisana*) je na dan 2. oktobra 1884. obravnava o ponudbah za preskrbljevanje c. k. pomorske bolnišnice v Vodnjanu (Dignano) l. 1885. s kruhom, mesom, moko, maslom, krompirjem, jajci, zeljem, grahom, mlekom, vinom, kisom i. d. v. Ob enem tudi o ponudbah za pranje in popravljanje perila. Pogoji in natančneja razjasnila se zvedó tudi v trgovinski in obrtni zbornici v Ljubljani.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Pri vojaških vajah v Bruku zadela je cesarjeviča Rudolfa in princesinjo Štefanijo nesreča, da sta se zvrnila z vozom, v katerem sta se peljala; k sreči je cesarjevič le prav malo poškodovan na roki, tako, da je uže tretji dan zopet prevzel poveljništvo svojega oddelka pri vojaških vajah. — Princesinja Štefanija, o kateri se pri tej priliki naznanja, da še pred novim letom pričakuje vesele družinske dogodbe, ostala je popolnem nepoškodovana. — Uradna „W. Ztg.“ od včerajšnjega dne objavlja cesarski patent, po katerem se skliče deželni zbor češki, štajarski, kranjski in šleski za 9. dan septembra, gornje- in dolnje-avstrijski ter solnograški za 15. dan septembra, koroški za 22. septembra, tržaški pa za 6. dan oktobra. — Zarad širujoče se kolere po Laškem sklical je ministerski predsednik vnovič najvišji zdravstveni svèt.

Gorenje-Avstrijska. — Pri volitvah kmetijskih občin za deželni zbor zmagali o konservativci z vsemi 19 kandidati. „Bauernverein“ propadel je vkljub silne agitacije trajajoče uže več let v vseh okrajih in večidel dobili so njegovi kandidati celó malo glasov, samo v okraji Wels bila je njegovih kandidatov manjšina večja, ker sta propadla z 36 in 34 glasovi proti 59 in 58.

Štajarska. — Pri volitvah mest in trgov zmagali so povsod liberalci; slovenska kandidata dobila sta častne manjšine, namreč v Ptuji itd. g. Kunstek 269 glasov proti Ausererju z 328 glasovi, v Celji itd. pa g. Žolgar 291 glasov proti izvoljenemu Neckermanu z 410 glasovi.

Hrvatska. — Deželni zbor sklenil je, domačo govedorejo povzdigniti z mnogobrojnejšim uvažanjem belanske in podolske govedi. Deželni zbor ima se po naznanilu vladinem skleniti koncem tega meseca.

Laška. — V provincijah Bergamo, Campobasso, Cosenza, Cuneo, Genua, Massae Carrara, Portomaurizio in Turin se kolera nevarno širi, pa tudi v Parmi in Napolu se je uže prikazal po eden slučaj.

XXXVI. izkaz doneskov
za spominek dr. J. viteza Bleiweis-Trsteniškega.

Prenesek ostanka iz XXXV. izkaza	1761 gld. 79 kr.
Pri slavnostni besedi na korist spomenika dr. Jan. viteza Bleiweis-Trsteniškega v Cerknici 10. avgusta čisti znesek	37 „ 60 „
med katerimi so zapopadena sledeča preplačila: visokor. g. grof Pace, c. k. okr. glavar v Logaci, je preplačal 4 gold., preč. gosp. Jan. Porenta, dekan v Cerknici, 1 gld., g. Franjo Hren, trgovec iz Ljubljane, 5 gld., skup 10 gld.	
Skupaj	1799 gld. 39 kr.

Žitna cena

v Ljubljani 16. avgusta 1884.

Hektoliter: pšenice domače 7 gold. 31 kr. — banaške 8 gold. 21 kr. — turšice 5 gold. 60 kr. — soršice 6 gold. 60 kr. — rži 4 gold. 55 kr. — ječmena 4 gold. 55 kr. — prosa 6 gold. 18 kr. — ajde 5 gold. 69 kr. — ovsa 3 gold 25 kr. — Krompir 2 gold. 32 kr. 100 kilogramov.

Odgovorni vrednik: Gustav Pirc. — Tisk in založba: J. Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.